

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ಪಾತ್ರ

ಡಾ. ರಾಜು ಕೂಡಗಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ನವನಗರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ,

rajukudagi@gmail.com

Article Link: <https://aksharasurya.com/2023/05/raju-kudagi/>

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಭರತಖಂಡದ ಹದಿನೈದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಈ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು ಸಂಸ್ಕೃತ. ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮಿಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕನ್ನಡವೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಭಾಷೆ. ತಮಿಳು, ಕನ್ನಡ, ತೆಲಗು, ಮಲಯಾಳಂ, ತುಳು ಈ ಐದು ಭಾಷೆಗಳು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳೆನಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಕಲೆಗಳ ನಾಡು. ಗಂಗರು, ಕದಂಬರು, ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಹೊಯ್ಸಳರು, ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ವೈಭವದಿಂದ ಆಳಿದ ನಾಡು ನಮ್ಮದು. ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ, ಆರನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ, ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರಂತಹ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳನ್ನು, ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿಚನ್ನಮ್ಮ, ಬೆಳವಡಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ, ವನಕೆ ಒಬ್ಬರಂತಹ ವೀರ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು; ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಪೊನ್ನ, ಜನ್ನ, ಹರಿಹರ, ರಾಘವಾಂಕ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಚಾಮರಸ, ಸರ್ವಜ್ಞರಂತಹ ಕವಿಮಹಾಶಯರನ್ನು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ, ಪುರಂದರದಾಸರು, ಕನಕದಾಸರು, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಬಸವಣ್ಣರಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದಾರ್ಶನಿಕರಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ನಾಡು ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಿದೆ.

ಇಂಥಹ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನಾಡಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಶ್ರೀವಿಜಯನು “ಕಾವೇರಿಯಿಂದಮಾ ಗೋದಾವರಿವರಮಿರ್ಪ ನಾಡದಾ ಕನ್ನಡದೊಳು” (ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ಎಂ. ವಿ. , (ಸಂ), ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಂ, ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚ್ಛೇದ, ಪದ್ಯ-36, ಪು-79) ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿವರೆಗಿನ ವಿಶಾಲವಾದ ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇಂಥಹ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದನಾಡು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಹೋಳುಹೋಳಾಗಿತ್ತು.

19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ತಳ ಊರಿದರಲ್ಲದೆ ಈ ದೇಶದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆಡಳಿತ ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕ, ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ, ಮದ್ರಾಸ್ ಕರ್ನಾಟಕ, ಕೊಡಗು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋದ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಜನರನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಮಹನೀಯರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಸುಖವನ್ನು ಮರೆತು 'ಹಚ್ಚೇವು ಕನ್ನಡದ ದೀಪ' ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಧೈಯದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ದೀಪಮಾಡಿ ಜೀವನವನ್ನೇ ತೈಲವನ್ನಾಗಿ ಸುರಿದು ಹೋರಾಟದ ಬತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಳಕನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ ಕನ್ನಡದ ಜ್ಯೋತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಜನ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿರೊದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್, ರಾ. ಹ. ದೇಶಪಾಂಡೆ, ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯ, ಉತ್ತಂಗಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ, ಹರ್ಡೆಕರ ಮಂಜಪ್ಪ, ನಾರಾಯಣ ಸುಬ್ಬರಾವ್, ಸರ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಕಂಬಳಿ, ಶಂ. ಬಾ. ಜೋಷಿ, ಗಂಗಾಧರರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ, ಅಂದಾನಪ್ಪ ದೊಡ್ಡಮೇಟಿ, ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ, ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ, ಕುವೆಂಪು, ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ, ತೀ.ತಾ. ಶರ್ಮಾ, ಬೇಂದ್ರೆ, ಅದರಗುಂಚಿಯ ಶಂಕರಗೌಡರು ಇಂಥಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹನೀಯರಲ್ಲಿ ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದ ಮಹಾನ್ ಚೇತನರಾಗಿಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕೊನೆ ಉಸಿರಿರುವರೆಗೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ, ಗಡಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡಪರ ಯಾವುದೇ ಹೋರಾಟಕ್ಕೂ ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಅವರ ಎದೆಗಾರಿಕೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸೆಲೆಯಾಗಿ ಅಂದು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಅರಿವಿನ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗಲೆ 'ನನ್ನ ನಾಡ' ಎಂಬ ಕವನವನ್ನು ಬರೆದು ನಾಡಿನ ಕನಸನ್ನು ಕಂಡು ಹೋರಾಟದ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ತಾಳಿದವರು. ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋದ ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ತುಂಬಾ ಪರಿಶ್ರಮ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಾಡಿನ ಆಡಳಿತವು ಅನೇಕ ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶಿಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೇ, ದೇಶಿಯ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಭಾರತದ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಉದಾ: ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಧಾರವಾಡ, ಬೆಳಗಾವಿ, ವಿಜಯಪುರ, ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸೇರಿದರೆ,

ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸೇರಿದ್ದವು. ಅದೇ ರೀತಿ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಯಚೂರು, ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಬೀದರ, ಕೊಡಗು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸೇರಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲದೇ ಸಣ್ಣ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಾದ ಜಮಖಂಡಿ, ಮುಧೋಳ, ಸೊಂಡೂರ, ಕುಂದರವಾಡ, ನರಗುಂದ ಗಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೋಲ್ಲಾಪೂರ, ಅಕ್ಕಲಕೋಟೆ, ಜತ್ತ, ಮಿರಜ, ಕಾಸರಗೂಡು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಗ್ರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

“ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಶೇಖರಗೊಂಡ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ಪರ್ಯಾಪ್ತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಹರಳುಗೊಂಡು ಸಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಹುದಾದ ತೊಡಕುಗಳು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋದಾಗ ಆ ದುರ್ಮಾಂಸವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕುವ ವೈದ್ಯನಂತೆ ಯಾವುದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾನೆ ಕ್ರಾಂತಿಧೂತ”. ಇಂಥಹ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪರಿಸರ ಉಂಟಾದಾಗಲೇ ಕ್ರಾಂತಿ ಘಟಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸತ್ಯ.

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವು ಒಂದಿಲ್ಲಾ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಒಂದು ಬೀಜದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ ಮಹಾವೃಕ್ಷದ ಹಾಗೆ ಜ್ಯೋತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ದೀಪ್ತಿಯ ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಇದು ಮೊದಲು ಸೂಪ್ತವಾಗಿದ್ದು ನಂತರ ತನ್ನ ಆಶ್ರಿತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಗಾದವಾದ ನೆರಳು, ಬೆಳಕನ್ನು ನೀಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಮಾಜಗಳು ಅವಲಂಬನೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಂಥಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಕಣಕ್ಕಿಳಿದ ಕನ್ನಡದ ಕಟ್ಟಾಳು ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರಿಗೂ ಈ ಮಾತುಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

19ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವವು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತೋಡಗಿತು. ಇದನ್ನು ಅರಿತ ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಧಾರಾನಗರಿಯಲ್ಲಿ ರಾ. ಹ. ದೇಶಪಾಂಡೆಯವರು “ತನ್ನ ತನು ಮನ ಧನಗಳು ಕನ್ನಡ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ನಿರ್ಮಾಣ-ಕ್ಕಾಗಿ” ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿ 1890ರ ಜುಲೈ 20ರಂದು ‘ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ’ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಮೂಲಬೇರಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಈ ಸಂಘ ‘ವಾಗ್ಭೂಷಣ’ ಎಂಬ ಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರತಂದು

ಆ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ, ಕಲೆ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಭಾಷಾ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡಲಿ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಬಡಿದೆಚ್ಚರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಸಂಘ ಮಾಡಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ವಿಚಾರವು ಮೊದಲು ಪ್ರಸ್ಥಾಪವಾಗಿದ್ದು 1924ರ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಏಕೀಕರಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಮೂಡಿತು. ನಂತರ 1926 ರಿಂದ 1947ರ ವರೆಗೆ ಏಕೀಕರಣದ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಾಡಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದವು. ಈ ಮೂಲಕ ಹಲವಾರು ಸಮಿತಿಗಳು ರಚನೆಯಾದವು. 1924ರಲ್ಲಿ ಸರ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಕಂಬಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಮೊದಲನೆಯ ಏಕೀಕರಣ ಅಧಿವೇಶನವು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರೇ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಬಳ್ಳಾರಿ (1926, 1936), ಧಾರವಾಡ (1928, 1933, 1944), ಬೆಳಗಾವಿ (1929), ಹುಕ್ಕೇರಿ (1931)ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಧಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಸೊಲ್ಲಾಪೂರ (1940) ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡು (1947) ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಏಕೀಕರಣದ ಕೂಗು ಮೊಳಗಿತು. ಅಲ್ಲದೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ 1946ರಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣದ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗಿದ್ದ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ನಾಡಿನ ಮತ್ತು ಇತರೇ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಧಿವೇಶನಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ಬಂದಿತು.

ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಧಾರವಾಡವನ್ನು ಹೋರಾಟದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಉಸಿರನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶ ಒಂದುಗೂಡಿಸಲು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣದ ಹೋರಾಟವು ಸಮ್ಮಿಶ್ರಗೊಂಡು ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಜೀವಕಳೆ ತುಂಬಿದಂತಾಯಿತು. ಆ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅಖಿಲ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮಹಾ ಅಧಿವೇಶನ ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ 1946ರಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿತು. ಈ ಸಮಾವೇಶದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ಪಾಟೀಲರು ಅಂದು ಹೇಳಿದ ಒಂದು ಮಾತು “ಕನ್ನಡದಲ್ಲದ ಒಂದಂಗುಲ ನೆಲವು ನಮಗೆ ಬೇಡ, ಕನ್ನಡದ್ದಾದ ಒಂದಂಗುಲ ನೆಲವನ್ನು ನಾವು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಅವರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿತ್ತು.

1947 ಅಗಸ್ಟ್ 14ರ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಕೂಗು ಬಲವೆತ್ತರಗೊಂಡಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಒಡ್ಡಿದ ಭಾಷಾನ್ವಯ ಪ್ರಾಂತ ರಚನೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕತ್ವದ ಮೇಲೆ ಇದೆ ಎಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗರೇ ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸತೊಡಗಿದರು. ಪಟ್ಟಾಭಿ ಸಮಿತಿ ಭಾಷಾನ್ವಯ ತತ್ವವನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿಸಿದರು. ಆಗ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಂಕುಚಿತ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾವನೆಗಳು ಬೆಳೆದು ದೇಶ ದುರ್ಬಲಗೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಾಯಿ ಪಟೇಲರು ಹೆದರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಜತ್ತದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದರು. ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲರು 1948ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಒಂದು ನಿಯೋಗವು ಬಳವಂತ ನಾಗೇಶದಾತರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ ರಚನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿಂಬಿಸಿತು. ಆ ನಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಯುಗ ಕಲ್ಲೂರ, ಮಂಗಳವೇಡೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್, ವೆಂಕಟೇಶ ಮಾಗಡಿ, ವಿನೀತ ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್, ಪಾಟೀಲಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರಂಥ ಅನೇಕ ಕನ್ನಡಿಗರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

1949ರ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಿಜಾಮಶಾಹಿ ಹೋಯಿತೆನ್ನುವ ಹೊಸ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತು ಭಾರಿ ಉತ್ಸಾಹ ಹಾಗೂ ಹುಮ್ಮಸ್ಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಲಬುರ್ಗಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಆ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಆಗಬೇಕೆನ್ನುವ ನಿಶ್ಚಿತ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ತಿ. ರು. ನೇಶ್ವಿಯವರು ಮಂಡಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಗೊತ್ತುವಳಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ತಾಳಕೆರೆ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯರು ತಮ್ಮ ತಾಳ್ಮೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ರೇಗಾಡಿದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದರೆಂದು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಹೋಗುವುದನ್ನು ಯಾರೂ ತಡೆಗಟ್ಟಲಾರರು. ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಗೊತ್ತುವಳಿ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ನೇಶ್ವಿಯವರು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ

ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಇಲ್ಲಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಮತ ಹಾಕುವುದರ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ನಿಜಾಮತಾಹಿ ಆಡಳಿತ ಕೊನೆಗೊಂಡಿದ್ದರು ಜನರ ಉತ್ಸಾಹದ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಆ ನಾಯಕರು ಗಮನಿಸದೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಏಕೀಕರಣದ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆಯು ಅಖಂಡವಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ತಿವ್ರವಾದ ಕಾಳಜಿ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ಉಪಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣದ ಕಾಳಜಿ ಇಲ್ಲದ ಹೋದರೆ ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಹೋರಾಟವನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಲು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂದು ಭಲ ತೊಟ್ಟರು. ಪ್ರಾಂತ ರಚನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತಾ ನಡೆದುದನ್ನು ಕಂಡು ಜನರು ಭ್ರಮನಿರಸನಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅದರಗುಂಚಿ ಶಂಕರಗೌಡರು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಬಗೆಗೆ ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುವುದರಗೋಸ್ಕರ ಆಮರಣ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಕೈಗೊಂಡರು.

ಏಕೀಕರಣ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ವಿಶೇಷ ಸಾಧಾರಣ ಸಭೆಯು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿತ್ತು. ಅಂದು ಶಂಕರಗೌಡರ ಉಪವಾಸದ 23ನೇ ದಿನ ಅವರ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಉಳಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ವೈದ್ಯರು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು 'ನವಯುಗ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1953ರಂದು ಲೇಖನ ಬರೆದರು. ನವಯುಗ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಲೇಖನ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಮೇಲೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣದ ಬಗೆಗೆ ಶಂಕರಗೌಡರು ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಕೈಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣ ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆನ್ನುವ ಸಂಗತಿ ಜನಮನವನ್ನು ಕದಡಿತ್ತು. ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಗ ಬಡಿದಂತೆ ಆಗಿತ್ತು. ಮೈನವಿರೇಳುವ ಅಂತಹ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ದೇಶವು 1942ರ ಚಲೇಜಾವ್ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಕರೆಕೊಟ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿತ್ತು. ನಗರ ಭವನದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿದಾಗ ಉದ್ದೇಗಗೊಂಡ ಜನರು ಒಳನುಗ್ಗಿ ಬಂದು ರಾಜೀನಾಮೆಕೊಡಿದರೆ ಎಂದು ಪ್ರದೇಶ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸತೊಡಗಿದರು. ಹೊರಗಿನಿಂದ ತೂರಿದ ಕೆಲವು ಕಲ್ಲುಗಳು ಒಳಗೆ ತೂರಿ ಬಂದವು. ಕಿಟಕಿಯ

ಗಾಜುಗಳು ಒಡೆದವು. ಕೆಲವರ ತೆಲೆಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರೋಷಗೊಂಡ ಜನತೆ ಪ್ರದೇಶ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಜೀಪಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿತು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೆಂದು ಪೋಲಿಸರು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದರು. ಏನಾಗಿ ಬಿಡುವುದೋ ಎನ್ನುವ ವಿಸ್ಮಯ ಹಾಗೂ ಅಂಜಿಕೆ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಶಂಕರಗೌಡರು ನಾಯಕತ್ವದ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನಂಬಿ ಉಪವಾಸ ಬಿಟ್ಟರಾದರೂ ಜನರು ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಜನರು ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕ ದಾರಿಗಳಿಗೆ ಓಡಿದರು. ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲಗೊಂಡಿತು. ಈ ಘಟನೆಯ ಸುದ್ದಿಮುಟ್ಟಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಕೆಲಸ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಒಬ್ಬ ಪತ್ರಕರ್ತನಾಗಿ, ಹೋರಾಟಗಾರನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮಾಡಿದರು.

ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ಈ ಬರವಣಿಗೆಯು ಮರು ದಿನ ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಬರಹದ ಸುದ್ದಿಯಾಯಿತು. 'ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಟೈಮ್ಸ್' ಪತ್ರಿಕೆ ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಭಾರತದ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಮುಕ್ಕಾಲ ಕಾಲಂ ಉದ್ದದಷ್ಟು ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ 'ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ' ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಇಂಥಹ ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೆಂದು ಚಕಾರ ಶಬ್ದವನ್ನು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇಂಥಹ ತೀವ್ರ ಸ್ವರೂಪದ ಹೋರಾಟ ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಜನಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಲು ಅನೇಕ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಜನರ ಬಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದರು. ಕುವೆಂಪುರವರು 'ಪಾಂಚಜನ್ಯ' ಕವನ ಬರೆದು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದರು. ಅನಕೃ ತಮ್ಮ ವಾಕ್ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ತುಂಬಾ ಹರಿಸಿದರು. ಶಿವಮೂರ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ರಾಮಮೂರ್ತಿ, ತರಾಸು, ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ, ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಮೊದಲಾದವರು ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಅಭಿಮಾನ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಜನರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟೇನೋ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿ ಹೋದರೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಾಧಕ-ಬಾಧಕಗಳೇನು? ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರು ಶೇಷಾದ್ರಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವಾದರೆ ತಮ್ಮ ಧ್ವನಿ, ಅಧಿಕಾರ

ಹಾಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳೇ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಿರಾಧಾರವಾದ ಅಂಜಿಕೆ ಮೈಸೂರಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಿತು. ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಗಲಭೆಗಳು ಕೂಡಾ ನಡೆದವು. ಎಚ್. ಕೆ. ವೀರಣ್ಣಗೌಡರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿರೋಧ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಒಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೆ? ಎರಡು ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಲಿ ಎನ್ನುವ ಕೂಗು ಎದ್ದಿತು. ಇಂಥಹ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದರು. ತಮ್ಮ ಲೇಖನಿಯು ಇಂಥಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾದ ನಂತರ ನೆಹರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಏಕೀಕರಣ ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತಡ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಇದನ್ನು ಅರಿತ ಸರ್ಕಾರ ಎಸ್. ಕೆ. ಧಾರ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾನ್ವಯ ರಾಜ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡುವ ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಆದರೆ ಇದು ನೀಡಿದ ಅನೇಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಜನರಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಆಯೋಗವು ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷಾಪ್ರೇಮಿಗಳನ್ನು ಕೆರಳುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೊಟ್ಟಿ ಶ್ರೀರಾಮುಲು ಆಂಧ್ರದ ರಚನೆಗೆ 58 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಅಮರಣಾಂತಕ ಉಪವಾಸ ಕೈಗೊಂಡು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು. ಇದು ತೆಲಗರನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ 1952ರಂದು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಇದೇ ಭಾಷಾವಾರು ರಚನೆಯಾದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಇದೆ ಮುಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಜಾಗೃತರಾಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿತು. ಮುಂದೆ ಭಾರತ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೇರಿದವು.

ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ರಚನೆಯ ವರದಿಯನ್ನು ನೀಡಲು 1953 ಡಿಸೆಂಬರ್ 29ರಂದು ಫಜಲ್ ಅಲಿ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಚ್. ಎನ್. ಕುಂಜ್ಜು, ಕೆ. ಎಮ್. ಫಣಿಕ್ಕರ ಎಂಬ ಮೂರು ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ ವಿಂಗಡನೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿತು. ಅನೇಕ ಹೋರಾಟದ ಫಲವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ನವೆಂಬರ್ 1, 1956 ರಂದು ಉದಯವಾಯಿತು. ಈ ಹೆಸರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ವಿರೋಧ ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇರುವುದರಿಂದ 1973 ನವೆಂಬರ್ 1 ರಂದು ಅಂದಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್‌ರವರು 'ಕರ್ನಾಟಕ' ರಾಜ್ಯವೆಂದು ಮರು ನಾಮಕರಣ

ಮಾಡಿದರು.

ಹೀಗೆ ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ರೂಪಾ-
ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಒಬ್ಬರು. ಇವರು ಮೂಲತಃ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿ,
ಐದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ, ವಿವಿಧ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗಾರರಾಗಿ,
ತಮ್ಮ ಮೊನಚು ರೂಪದ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಬರಹಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಣ್ಣು
ತೆರೆಸಿದರು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ನಾಡಿನ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಅನೇಕ ಸಮಿತಿಗಳ
ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಆ ಮೂಲಕ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ
ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ಅನನ್ಯವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಏಕೀಕರಣ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪಾಪು ಅವರ ಕಾರ್ಯ
ಗಣನೀಯವಾಗಿದೆ. ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿ ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಪಾಪು ಅವರು 'ವಿಶಾಲ
ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆ' ಮತ್ತು 'ನವಯುಗ' ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದರು. ಆ
ಎರಡು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರ
ಪೂರಿತ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣದ ಕಾವು ಏರುವಂತೆ
ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬರಹಗಳು ಅಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ
ಮೂಡಿಸುವಂತಹವುಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಭಾಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚನೆಯಾದ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು
ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡವನ್ನು
ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೇಲಿದೆ.
ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಯವರು ಹೇಳಿದಂತೆ 'ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಕನ್ನಡವೇ ಗತಿ ಅನ್ಯಥಾ ಶರ-
ಣಂ ನಾಸ್ತಿ' ಎಂಬುದನ್ನು ಸದಾ ನೆನೆಯೋಣಾ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

1. ಅಖಿಲ ಭಾರತ 59 ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಸಂಚಿಕೆಯ ಲೇಖನ : ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ. ಪುಟ-108.

ಆಧಾರಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ: ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಒಂದಾದ ಕಥೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.
2. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ: ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಥೆ, ಎಸ್. ಬಿ. ಎಸ್. ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.
3. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ: ಉಸಿರಾಗಲಿ ಕನ್ನಡ, ಕುವೆಂಪು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಮೈಸೂರು.
4. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ: ಸಮಗ್ರ ಪಾಪು ಪ್ರಪಂಚ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.
5. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ: ಗೋಕಾಕ ವರದಿಯ ಹೋರಾಟದ ಕಥೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಧಾರವಾಡ.
6. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ: ನಮ್ಮ ಚಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.
7. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ: ನಾಡು-ನುಡಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
8. ಸರಜೂ ಕಾಟ್ಟರ: ನಾನು ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಭಾಗ-1 ಮತ್ತು 2, ಲೋಹಿಯಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಳ್ಳಾರಿ.
9. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಚಂದ್ರು ಮತ್ತು ಗೋಪಾಲರಾವ್ ಎಚ್. ಎಸ್. (ಸಂ): ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ದುಡಿದ ಮಹನೀಯರು, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.
10. ಗೋವಿಂದರಾಜ್ ಸಿ. ಆರ್.: ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.